

Създаването на глаголицата като културен феномен

Инна Димитрова

УниБИТ

1. Връзка на глаголицата с проповядването и обясняването на християнското учение.

Nomina sacra.

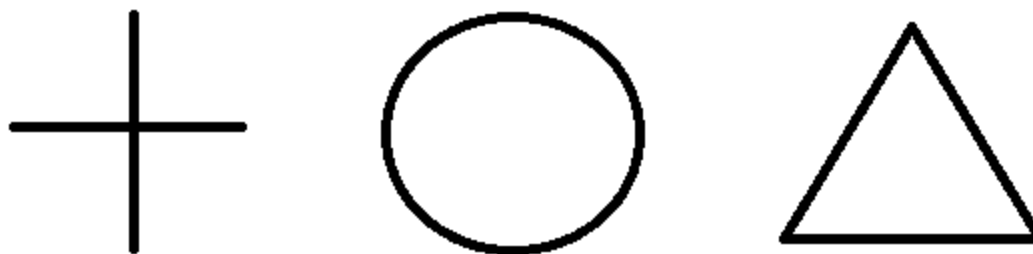
2. Връзка на глаголицата със старобългарския книжовен език.

Фонетика, терминология, словообразуване.

3. Реформаторска роля на азбуката.

Демократизация на писменото слово.

Теория на Чернохвостов

1. Личността на Кирил Философ - той е християнин (поради това буквите се явяват логически резултат от неговия духовен опит).

2. Епохата - свързана с последните години на иконоклазма (когато образите и символите отново придобили значение); също схизмата между източната и западната църква, догматичните спорове за двете природи на Христа и Троицата. (поради това Кирил решава да се разграничи от използваните в съвременното му свещени азбуки)

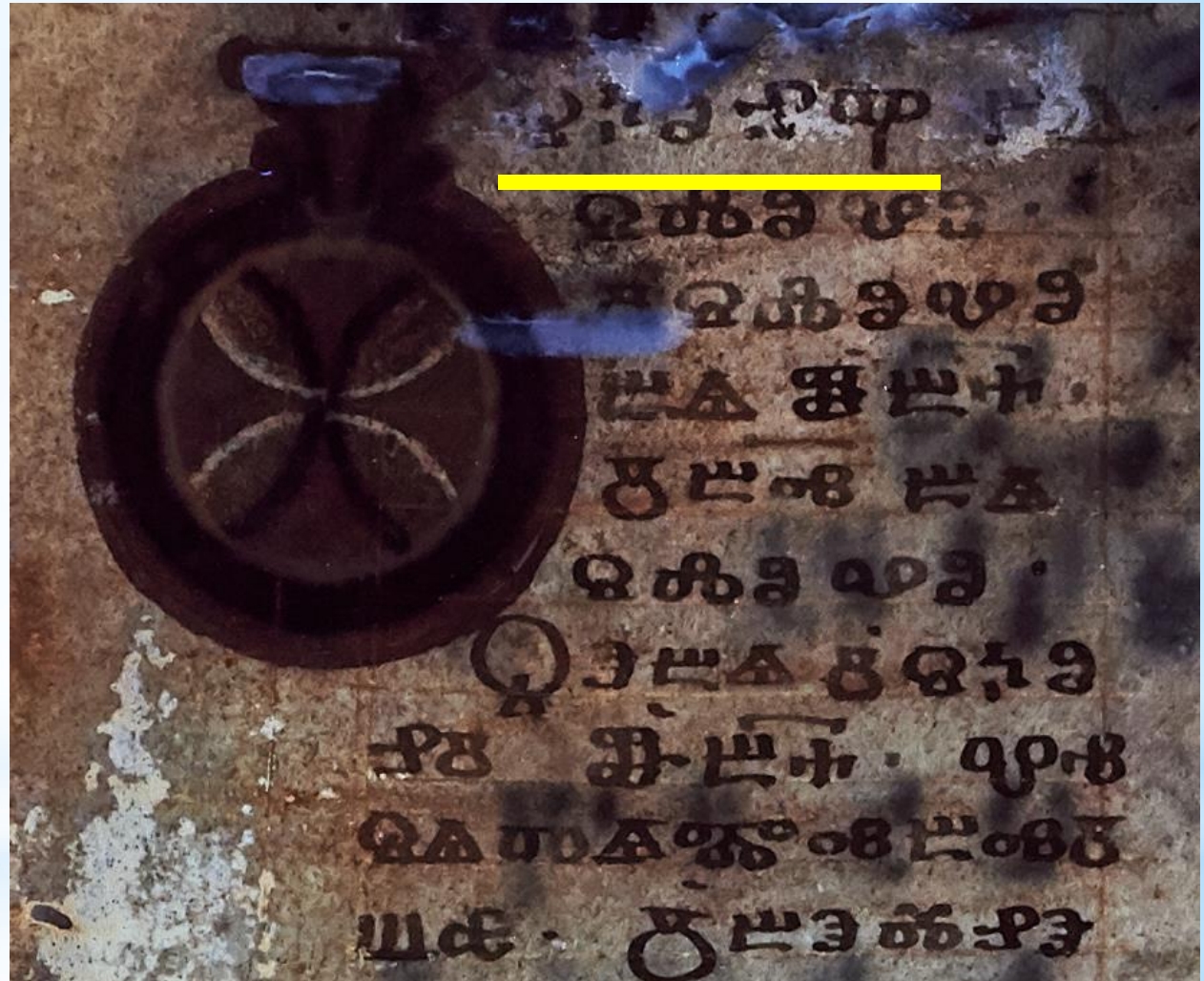
3. Формата на буквите - те са съставени от три символни геометрични фигури - **КРЪСТ** (Християнство и мъченичество), **КРЪГ** (Бог Вседържител , пълнота) и **ТРИЪГЪЛНИК** (Света Троица).

Nomina sacra - 1

Исконѣ
слово
(и) слово
бѣ оу̑ бѣ.
и бѣ бѣ
слово.

ᲘᲚᲗᲘᲗ

Ĭs-kon-i

Nomina Sacra -2

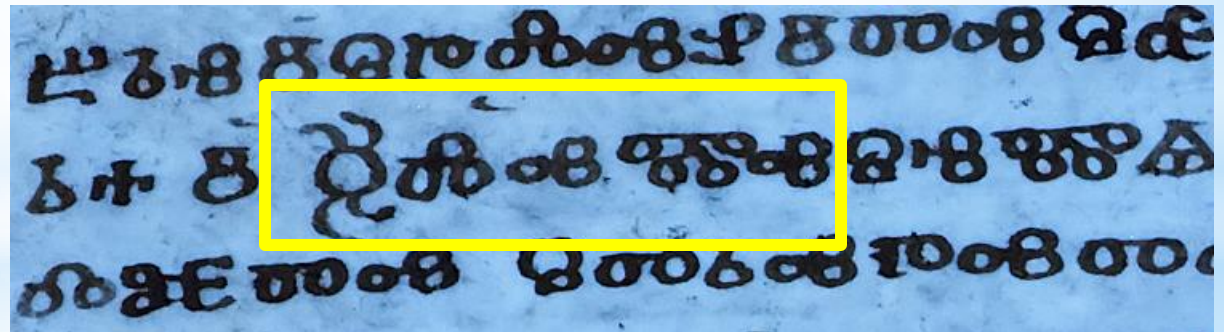
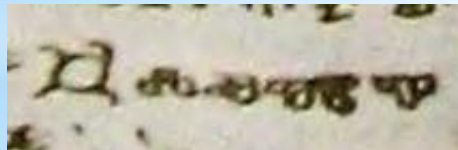
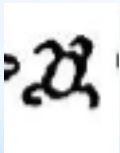
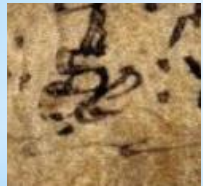
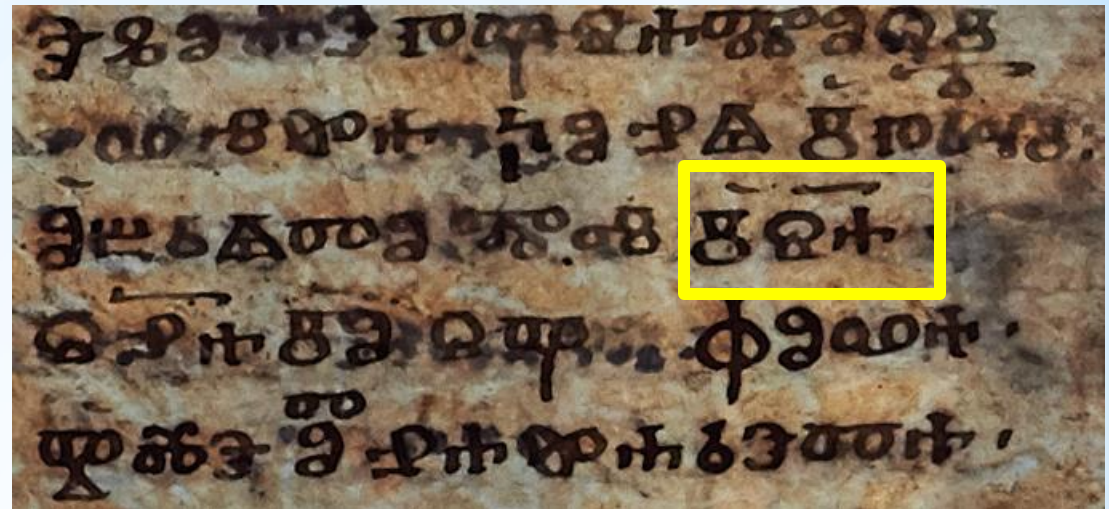

Схема на Трубецкой - азбуката като система

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
единици	ⴗ	ⴚ	ⴛ	ⴜ	ⴝ	ⴞ	ⴟ	ⴠ	ⴡ
десетици	ⴢ	ⴣ	ⴤ	ⴥ	⴦	ⴧ	⴨	⴩	⴪
стотици	⴫	⴬	ⴭ	⴮	⴯	ⴰ	ⴱ	ⴲ	ⴳ
хиляди	ⴴ	ⴵ	ⴶ	ⴷ	ⴸ	ⴹ	ⴺ	ⴻ	ⴼ

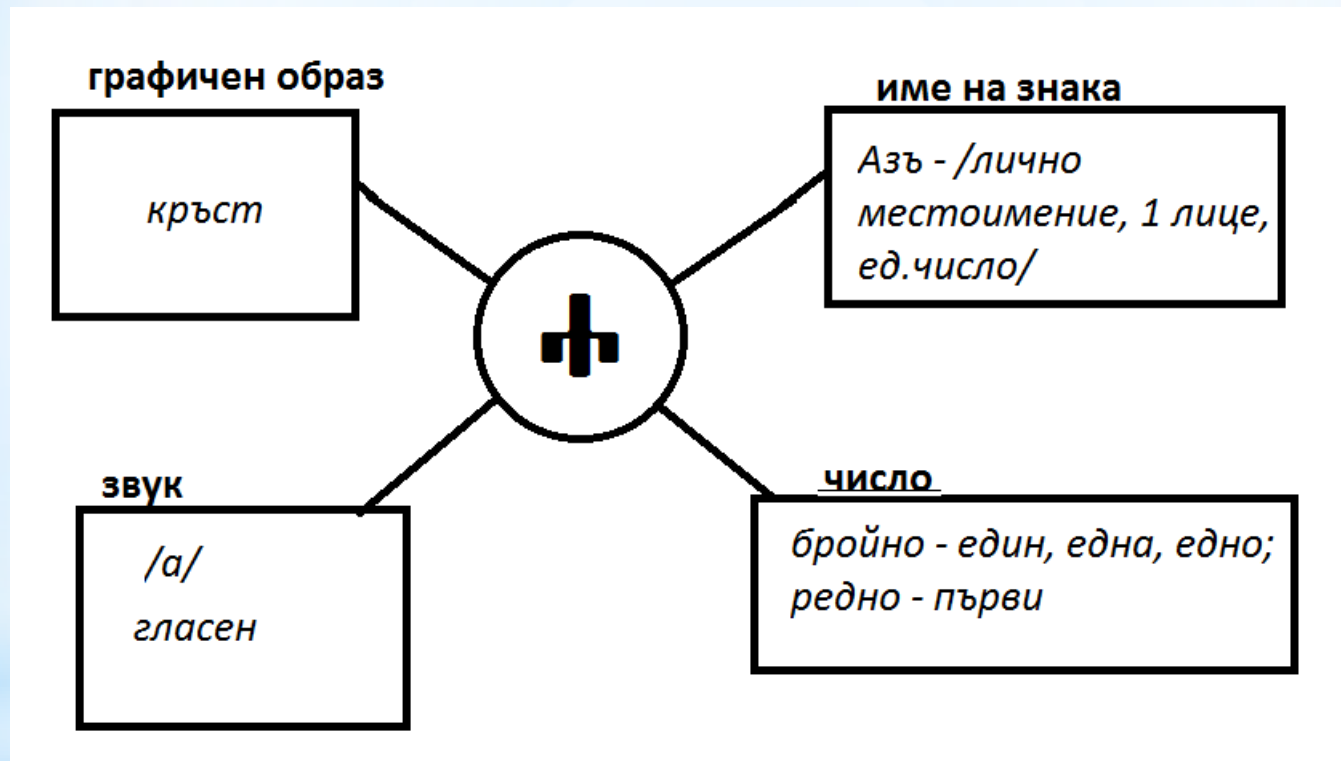
ⴢⴣ ⴢⴥ ⴢ⴦ⴧ ⴢ⴨

Системни зависимости в глаголицата - инверсни букви

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
единици	𐌀	𐌁	𐌂	𐌃	𐌄	𐌅	𐌆	𐌇	𐌈
десетици	𐌉	𐌊	𐌋	𐌌	𐌍	𐌎	𐌏	𐌐	𐌑
стотици	𐌒	𐌓	𐌔	𐌕	𐌖	𐌗	𐌘	𐌙	𐌚
хиляди	𐌛	𐌜	𐌝	𐌞	𐌟	𐌠	𐌡	𐌢	𐌣

Азбучен знак и неговите елементи

Буква „А“

Буквени имена – Бандуриев абецедар 13в.

άς – азз

μπούκη – वोक्ки

βέτδ – вѣдѣ

γλαώγ – глаголь

δοпрῶ – допро

γέεστι – естъ

ζηβήτ – живѣте

ζελῶ – зѣло

ζεμπλέα – земля

ἦζε – иже

ἦ – икз

κάκω – како

λούδια – людѣ.

μῆ – мыслите

νᾱς – нашъ

ὦν – онз

ποκόη – покон

ριτζίη – рыци

συόβω – слово

ντβέρδω – терьдо

ἦκ – оукз

φέρωτ – фрызтз

χέρ – хѣрз

ὦτ – ωтз

τζῆ – ци

τζέρβη – ырѣвѣ

σάα – ша

σθία – шта

γέορ – ерь

γερῆ – еры

γέρ – ерь

γέατ – ѣтъ, мать

γίου – ю

γέουσ – ѡ

γέα – ж

Буквени имена - словообразуване

3	5

вѣдѣти – вѣмь / вѣдѣ , вѣси

видѣти – виждѣ , видиши

(**εἶδω** – aor. II act. - εἶδον – видях,
съгледах

– II. Pf. act. - **οἶδα** – зная,
узнавам)

видимо-невидимо

тайно – явно

интуитивно – рационално

	1000
чръвь	чръво
червей	черво утроба
смърт	раждане

Възкресение

Пакыбитие

Апокатастасис

Повторно раждане

Глаголицата е неотменна част от старобългарския книжовен и културен модел и със своите характерни особености се явява решаващ фактор за неговото успешно осъществяване.

Благодарение на нея в рамките на стара Европа се създава нов културен модел (стб. дума **ѡзыкъ** означава както говорим език, така и народ), основан на демократизацията на писменото слово и прякото общуване със Словото Божие на роден език.

Благодаря за вниманието!